

Nikako se ne može ovaj blagdan dovadati u vezu s poganskom hrvatskom ili slavenskom »glavnjenicom« (iskrenicom), jer nije blagdan nastao među Slavenima, niti pod uplivom njihovog vjerovanja. U Palestini, gdje se počeo slaviti, nije Slavena nikada ni bilo. Uostalom praznovjerje »glavnjenice« prema Akademskom Riječniku vrši se na 25. III. t. j. na blagdan Navještenja, a »iskrenice« u Srbiji na Sretenije 2. II. U čemu ti praznovjerni običaji sastoje, nije mi poznato.

Je li ime »Sviječnica« »specialitet hrvatskog genija?« Genij svakoga naroda stvara imena i riječi prema duhu svoga jezika; ne može se jedan nad drugim u tom uzvisivati kao nešto posebnoga, već se mora poštivati. Tako je na pr. njemački genij za taj blagdan iz dvije riječi stvorio treću — Lichtmesse — kako to i drugdje čini, pa i iz više riječi; isto i engleski — Candlemas. Pod tom se riječi razumijeva procesija i misa sa svijećama. Talijansko-romanski jezik ima riječ candelora (chandelier) valjda postalo od »festum candelarum«, pa je pod tim imenom poznata i u onim hrvatskim krajevima, koji su bili pod vladom i utjecajem Italije. Hrvatski je naziv »Sviječnica« samo prema duhu hrvatskoga jezika lijepi prijevod talijanske riječi candelora; pod tom se riječi razumijeva procesija i misa sa svijećama. (Cviječnica, procesija i misa sa proljetnim cvijećem i maslinovim grančicama — maslinska nedjelja).

Riječ »Sviječnica« nipošto ne označuje Majke Božje; pod tim se imenom ne misli na bl. Dj. Mariju; kad bi to držao, jer nije neprevrtljiv, bio bi na krivom putu, u protimbi s vjerovanjem i s liturgijom, u kojoj se ističe »lumen ad revelationem gentium« — svijetlo da rasvijetli narode prema proročanskim riječima starca Simeona; a to nije bl. Dj. Marija, već njezino božansko Djetesce Isus Krist.

I ta riječ »hrvatskoga genija« ako nije možda posuđena u nepovrat, — potvrđuje tezu, da su Hrvati primili kršćanstvo sa zapada od Rima, gdje je u doba njihovog pokrštenja postojao blagdan Očišćenja Marijina (a ne više »Hypapante«, »Sretenije«) i to zajedno s blagoslovom sviječadakle u 8. ili 9. vijeku. Osim navedenih već auktora vidi: Thalhoffer-Eisenhofer: Kathol. Liturgie, Prinz Max: Praelectiones de liturgiis orientalibus.

Dr. Josip Frančišković.

Recenzije.

Pacelli card. Eugenio: Discorsi e panegirici (1931—1935). Milano 1936. Societa editrice »Vita e pensiero«, u 8°, str. VIII + 496, Lit. 18.

Nisu to svi govori ni sve svečane propovijedi kardinala državnoga tajnika Pacellija, nego samo izabrani. Ima ih poveliki broj u ovom svesku, razne veličine i vrijednosti. Jedni su izrečeni radi same svečane formalnosti: kratki, ali stilski dotjerani doimaju se kao krasna svečana kita mirisnoga cvijeća. Iznose jednu misao, oko koje se vodi svečanost (jubilej oo. Redemptorista (str. 167), Barnabita (str. 211); intern. euharistijski kongres (str. 303), juridički kongres (str. 333) i dr.), izdižu je i daju joj obilježje više vrednote, koju doista u sebi nosi. Drugi su prave male stu-

dije: panegirici u pravom smislu i značenju riječi, puni zanosa, vjere i vedrine, nošeni jednim superiornim duhom, kojim diše čovjek, što stoji na istaknutom mjestu u crkvenoj hijerarhiji i u čijim se rukama stječu niti mnogostrukoga, često teškoga i burnoga života katoličke Crkve u svijetu. U njima se ogledaju misli, što kruže iznad svakidašnjih briga maloga čovjeka, a streme k idealu vječnosti, s kojim živi i za koji borbu vodi Crkva, kojoj pripada sav njegov život i djelovanje. Ne znate, koji je ljepši: ili onaj o sv. Robertu Ballarminu, ili o sv. Albertu Velikome, ili onaj o rimskoj svetici sv. Franceski, ili o sv. Bedi nazvanom Venerabilis. U svima se vidi jednaki zanos čovjeka pozvanoga, da u Crkvi Kristovoj vodi važnu riječ. On se i marljivo odaziva: ima ovdje govora, koji u kratkom vremenskom razmaku slijede jedan za drugim, znak, da im autor ne žali truda i ne traži mnogo odmora.

Ovi će svečani nagovori biti veoma rado primljeni ne samo od biskupâ, koji se nalode u raznim sličnim prilikama, pa će im služiti kao uzor za njihove nagovore, nego i od svećenika, kojima će po gdjekoja misao iz njih veoma dobro doći u današnjoj njihovoj obrani katoličke vjere i morala. — Obzirom na visoki položaj autorov i govori imaju svoj naročiti ugled; no argumentacija izdavača i kao neka osobita preporuka s navodom »poichè la parola di un vescovo è parola di Dio«, nije ovdje na mjestu. Ne quid nimis... Znamo mi dobro, da je i kada je riječ i običnoga svećenika, riječ Božja. Ovi nagovori imaju svoju vrijednost i bez toga posebnoga isticanja, pa ih svakome, tko vlada jezikom, najljepše preporučujemo.

A. Ž.

Stjepan Zimmermann: Filozofija i religija. Filozofske istine o Bogu i čovjeku: razumni temelj vjere. Prigodom svoje 100-godišnjice izdao »Zbor Duhovne Mladeži« zagrebačke. Zagreb 1936., str. 411.

»Lako je bez dokaza živjeti onome, tko nije okusio grozu skepse i negacije« (str. 33). Auktor ne navodi ovih riječi kao nešto tuđega, nego kao jednu osobno iskušanu činjenicu, koju nam bez ikakovog pridržka i svom iskrenošću razotkriva. Opisuje nam faze svoje skepse, a onda i postepeno njeno rušenje. Čovjek može sumnjati o mnogim stvarima, koje mu nisu neposredno pristupačne. Ali sumnjati o svemu, pa i o evidentnim stvarima, kao o vlastitom opstojanju i iskustvima, o tome da nešto spoznajem, znači, pravi intelektualni nihilizam. Auktor nije nikada zapao u skrajnu skepsu; branio mu je to zdravi razum; dobro je uviđao, da je logički nedozvoljeno iz toga, ako nešto ne mogu spoznati, tvrditi, da toga uopće nema.

Ima u životu možda svakog katolički i kršćanski odgojenog intelektualca časova, kad se poput aveti javi sumnja u rješenja pitanja: otkud, zašto, kamo? Život se na zemlji obnavlja, pojedinac proživljava iste probleme, muče ga ista pitanja, koja su mučila pred tisućljećima svakoga čovjeka, koji je dublje zavirio u probleme života. Izvor je tomu, što svaki umno jači pojedinac hoće, da vlastitom snagom proдре u tajne svemira i da nade odgonetke svijeta. To su kritički stadiji osobito kod mladića, koji se posvetišе naucima. Ta kriza može doprijeti do paroksizma, kakovog vidimo kod auktora, da se s jedne strane hvata vjerske, crkvene